

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΤΟΥ Β. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛΗ

Τὸ ν' ἀποτολήσῃ κανεὶς νὰ γράφει μιὰ πρόχειρη ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ φιλμ δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶμα, μ' ὅλο πὺ ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν εἶναι οὔτε μεγάλη οὔτε ἐνδοξη. Μονάχα τὸ ὅτι παρηκολούθησα τὸν ἑλληνικὸ κινηματογράφου ἀπὸ κοντά, σ' ἕλες, σχεδόν, τίς προσπάθειές του, μοῦ δίνει τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐπιχειρήσω.

Σὰν πρώτη ἑλληνικὴ ταινία πρέπει νὰ θεωρηθεῖ «**Ἡ Γ κ ὀ λ φ ω**» τοῦ Περσιάδη, ποὺ γύρισε στὰ 1911 ὁ Σμυρναῖος Κ. Μπαχατόρης στὸ ἀτελιὲ τῆς ὁδοῦ Χαλκοκονδύλη μὲ ὑπερατὲρ τὸν Ἴταλὸ Μαρτέλι καὶ τὸ Ν. Κουκούλαν. Πρωταγωνίστρια ἦταν ἡ Δαμάσκου, δημοφιλὴς τότε ἡθοποιὸς τοῦ Θεάτρου.

Ἐπιπλέον ἀπ' αὐτὸ τὸ μοναδικὸ φιλμ, ὁ ἑλληνικὸς κινηματογράφος πέφτει πάλι γιὰ χρόνια σὲ τέλεια ἀπραξία.

Χαριτωμένα εἶναι τ' ἀνέκδοτα ποὺ κυκλοφοροῦν γύρω ἀπὸ θιάφορες ἀπόπειρες ἑλλήνων κινηματογραφιστῶν. Ἀπ' αὐτὰ ἀναφέρομε δυὸ μονάχα :

Μίαν ὥραϊαν πρῶταν παρουσιάστηκε στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας ἕνας περίεργος τύπος φερμένος ἀπ' τὴν Ἀμερικὴν, ὅπως τουλάχιστον διέδιδε ὁ ἴδιος καὶ ὅπως μαρτυροῦσαν τὰ ἐκκεντρικὰ κοστοῦμα του. Περιπατοῦσε στοὺς δρόμους καὶ στὰ κέντρα, περιεργαζόμενος τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Ὅταν εὕρισκε ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσε—μιὰ νόστιμη κοπέλλα, ἕνα ζυμωφὸ παλληκάρι ἢ κανέναν ἐνδιαφέροντα τύπο—πληρῆαιζε, εἶδνε τὴν κάρτα του (μιὰ κάρτα μὲ χίλιους δυὸ τίτλους) καὶ, χωρὶς πολλὰ κουβέντες, ρωτοῦσε : «**Θέλετε νὰ παίξετε στὸν Κινηματογράφου ;**» Πολλοὶ ἀπὸ περιέργεια καὶ ἄλλοι ἀπὸ πραγματικὸ ἐνδιαφέρον, δεχόντουσαν. Τότε, τοὺς εἶδνε λίγα χρήματα—μιὰ προκαταβολή, ὅπως ἔλεγε—καὶ τοὺς ἐρίζε νὰ βρεθοῦν τὴν τάδε τοῦ μηνὸς στὸ τάδε μέρος τῆς Κηφισοῦ. Τὴν ὀρισμένη μέρα βρέθηκαν ὅλοι ἐκεῖ. Ὁ περίεργος «σκηνοθέτης» φορώντας τὰ γυαλιά του καὶ τὰ νικερμπόκερς του καὶ κρατώντας ἕναν τηλεβόα στὸ χέρι, εἶδνε διαταγὰς. «**Εσεὶς θὰ χορέψετε.**» «**Εσεὶς θὰ φιληθεῖτε.**» «**Ἐσὺ θ' ἀνέβεις τίς σκάλες καὶ ἔσὺ θὰ τὸν ἀκολουθήσεις**» κ.τ.λ. κ.τ.λ. Κανένας ὅμως δὲν ἤξερε, οὔτε κατάλαβε τί γυριζόταν. Στὸ τέλος, εἶπε στοὺς παρευρισκομένους νὰ συναντηθοῦν μιὰν ὀρισμένη μέρα γιὰ νὰ δοῦν τὴ δοκιμαστικὴ προβολή. Μὰ τί γέλιο ἔγινε ἔταν ἐπῆγαν καὶ εἶδαν πὺς ἀπ' ἕλες τίς σκηνές

ἔλειπαν ... τὰ κεφάλια τῶν ἡθοποιῶν ! Γι' αὐτὸ καὶ τὸ «ἔργον» ἐκεῖνο ἔμεινε στὴν «ἱστορία» μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν τίτλον «τὸ ἀκέφαλον φιλμ».

Μίαν ἄλλη πάλι φορὰ ἀποφασίστηκε νὰ γυρισθεῖ σὲ ταινία «**Ὁ Βίος καὶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ**». Ὅλα ἦταν ἔτοιμα, οἱ καλλιτέχνες διαλέχτηκαν (ὁ Πλούτης, ἡ Μαρίκα Φιλιππίδου, ὁ Μάνος Φιλιππίδης κ.ἄ.) καὶ ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσαι τὸ γύρισμα στὰ... Πετραλῶνα. Ὅταν ὅμως οἱ ἡθοποιοί, μακιγιαρισμένοι καὶ ντυμένοι μὲ ρωμαϊκὰς χλαμύδες, ἐβῆκαν στὸ δρόμον, ἐγίνε χαλασμὸς κόσμος. Τὸ πλῆθος ἀσυνήθιστον σὲ τέτοιου εἶδους θεάματα, τοὺς πῆρε στὸ ψιλὸ καὶ τὰ χαμίνια ἀρχισαν νὰ τοὺς πετᾶνε πέτρες. Τὸ ἄλογο, ποὺ καθάλλουσε ὁ Φιλιππίδης, τρόμαξε καὶ ἀρχισε νὰ τρέχει. Ὁ καθάλλαρης του μάταια προσπαθοῦσε νὰ τὸ σταματήσῃ. Καὶ ἔτσι οἱ κάτοικοι καὶ ἡ ἀστυνομία τῆς Καλλιθέας—γιατὶ ὡς ἐκεῖ ἔφτασε—εἶδαν μὲ κατάπληξη νὰ καναφθάνει σὲ κανὰ γάλια ἕνας παραδαρμένος Ρωμαῖος—ὁ Πόντιος Πιλάτος!—ἰδρωμένος, πασαλειμένος μπουγιὲς καὶ πανάθλιος !...

Ἀπὸ τὰ 1911 ὡς τὰ 1925 μονάχα μερικὰ μικρὰ ἔργα, καὶ αὐτὰ κατὰ διαστήματα, ἤρθαν στὴ δημοσιότητα. «**Ἡ τύχη τῆς Μαρούλας**»—προπαγανδιστικὸν ἔργακι, γυρισμένον μὲ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ τονώσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου γιὰ τὸ λαγεῖον τοῦ Στόλου—ἔφισε τότε μιὰ καλὴ ἐντύπωση. Ὁ κωμικὸς Σπύρος Δημητρακόπουλος ἐγύρισε μιὰ κωμῶδιαν μὲ τὸν τίτλον «**Spyridion, quo Vadis?**» καὶ ὁ Λεπενιώτης, στὶς δόξαις του τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, τὸ διπρακτοῦ «**Ὁ Αἰὼν τῆς καὶ τὰ χασαπάκια**». Ἀργότερα προβλήθηκε μιὰ γάρσα μὲ τὸ Βιλλάρ, καὶ μιὰ ἀνεκδιήγητη ταινία «**Ὁ Ἐρωὸς τῆς Κοντσέτας**» μὲ τὸν Μιχαὴλ Μιχαήλ, τὴν Κοντσέτα Μόσχου καὶ τὴ Ζαζὰ Μπριλάντη. Τέλος, στὰ 1926 ἐβῆκε ἡ δευτέρη μεγάλη (σὲ μῆκος) ἑλληνικὴ ταινία «**Τῆς μοῖρας τ' ἀποπαῖδι**». Δημιουργὸς τῆς ὁ παλιὸς δημοσιογράφος Δῆμος Βρατσάνος, πρωταγωνιστὴς ὅλο ἔρασιτέχνης.

Τὴν ἴδιαν ἐποχὴν ἐμφανίζεται καὶ ἡ «**DAG**», ἡ πρώτη ἑταιρεία κινηματογραφικῆς ὀργάνωσις. Τὴν ἑταιρεία αὐτὴ τὴν ἴδρυσεν ὁ Δημ. Α. Γαζιάδης, (ἀπὸ τ' ἀρχικὰ του σχηματίστηκε καὶ ἡ φίρμα), ποὺ εἶχε κάνει ἐπὶ 5 χρόναις εἰδικὰς γιὰ τὸν κινηματογράφου σπουδὰς στὴ Γερμανία, μὲ τοὺς ἀδελφοὺς του. Πρῶτη παραγωγὴ τῆς Ντάγκ Φιλμ ἦταν τὸ «**Ἐρωὸς καὶ Κόμματα**», μὲ τὴν Ντίνα Σαρρὴ καὶ τὴ Νασούμ. Ἡ ταινία αὐτὴ προβλήθηκε στὰ 1927 καὶ ἀπέδωσε ἀρκετά. Ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴν ποὺ τῆς ἐγίνε ἡ Ντάγκ πῆρε θάρρος καὶ συνέχισε τὴν παραγωγὴν τῆς, ἐγάζοντας κάθε χρόνο καὶ μιὰ κινουόργια-ταινία. (Ἀκολουθεῖ)